

יו"ל ע"י מוסדות
'שארית ישראל'
ווילעדיק בער
קאראסטין
אוקריינא

דברי תורה
וסיפורים
מרבין
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדיק
זצוק"ל

שארית ישראל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם' (אבות פ"ו מ"ו)
היינו שהתלמיד יבטל עצמו כל כך, שאינו מרגיש שהוא
האומר, רק בעת האמירה מקשר עצמו במחשבה ומדות אהבה
ויראה של הרב, ועל ידי זה 'מביא גאולה לעולם', כי גאולה הוא
שיתחברו שני עלמין כחדא, עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא,
בחינת י"ה בבחינת ו"ה (זוהר ח"א כא.), והוא בחינת משי"ח, מ' הוא
עלמא דאתכסיא, בחינת בינה (זוהר חדש שש"ש עב.), ושי"ח הוא
דיבור, בחינת מלכות (תיקוני זוהר תיקון ע' קלה:), ואז יהיה שלימות
הגמור, וכאשר מרגיש בעת האמירה המחשבה ומדות של הרב,
מחבר המחשבה של הרב עם הדיבור שלו, כי בעת שאמר הרב לא
נתגלה כי אם הדיבור, ועתה נעשה הדיבור שלו מחשבה אל
התלמיד, ונתחברו שני עלמין כחדא, והוא בחינת גאולה.

(שער הזמנים פסח עמוד קמא)

אור הפרשה

דברי תורה מרבין על פרשת השבוע

והנה בקרב הימים האלו צריכין אנחנו לחזור בתשובה,
ולהעלות בזכרונינו דברי רז"ל שהגידו שבחדש הזה הוא חדש ניסן
יושב הקדוש ברוך הוא על כסא דין ודן את כל העולם, כדתנן
בפרק קמא ד"ה (טז.) 'בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על
התבואה וכו', וכיון שכן צריך כל אדם להיות ירא וחרד ולא ניתנו
לאכילה ושתייה ולטייל בלבד וחלקהו וכו', ורובו יהיה לה' כיון שבו
העולם נידון על התבואה וכו'.

אשר על כן צריך כל אדם לשום לנגד עיניו דברים אלו ולהיות
זריז ונוכח שלא לבא לידי חטא ולבקש בכל מאמצי כחו לעשות
מצות ומעשים טובים וכו', ואם יזדרז לעשות איזה מצוה יתירה מן
הבא בידו נמצא הוא מכריע את כל העולם לכף זכות ואז יהיה
שכרו גדול מאד ואשריו ואשרי חלקו.

(דרוש א' לשבת הגדול)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
8:10	8:48	8:10	7:35	7:00	6:45	כניסת השבת
9:29	10:07	9:27	8:45	8:02	8:00	יציאת השבת
9:43	10:21	9:39	9:06	8:34	8:37	רביעי תם

ואמר בדרך רמז על המהרש"א ז"ל [כי הבעש"ט נבג"מ שייבא את המהרש"א ז"ל עד למאוד בגודל צדקתו, עד שאמר שאם היו העולם יודעים מזה, היו לוחכים ואוכלים העפר שעל גבי קברו], שלכן עשה ג' ענינים בספרו: ויש ליישב בדוחק, ודו"ק, וק"ל. לרמז כי 'ויש ליישב בדוחק' – הוא בזמן הגלות כנ"ל, 'ודו"ק' וק"ל' הוא לימות המשיח אי"ה, כי דו"ק הוא לשון 'הדק היטב', הוא בחינת דקות אלוקותו בבחינת נקודה הוא, וק"ל' הוא שיתגלה למטה, בבחינת גילוי גמור, ובקל ולא בדוחק.

(שער התקשרות עמוד מד)

ובפרט בעת הגלות אשר 'בצרתם לו צר' (ישעיה סג ט), וכביכול רגליו יורדות מות, לכן יש בכח הצדיקים לתקן הנשמות יותר מבזמן הבית וכו', היינו מחמת בחינת 'לו צר' כביכול, יש בכל הצדיקים לתקן הנשמות ולהעלותם מעמקי הקליפות ולהחזירם בתשובה, ונעשה 'לא צר'.

(שער התקשרות עמוד כט)

אופה (ב)

כלי שני מבשל דבר שהוא 'קלי הבישול', ומפני שאין אנו יודעים מה נכנס בגדר 'קלי הבישול', לכן יש להחמיר בכל הדברים אף בכלי שני, חוץ מג' דברים: מים, שמן ותבלין, שאמרו בהם חז"ל בפירוש שכלי שני אינו מבשלם.

אולם אם המאכל כבר נתבשל, אפילו אם הוא נצטנן לגמרי – מותר ליתנו לתוך כלי שני אפי' שהתבשל הוא דבר לח. ואם הוא דבר יבש ונתבשל כבר – מותר ליתנו אפי' לתוך כלי ראשון [באופן שאין איסור חזרה].

הבא להכין תה או קפה בשבת – יתן קודם את המים החמים לתוך הכוס, כדי שיהיו המים כדין כלי שני, ואז יתן לתוכו את תמצית התה, או הקפה והסוכר. ויש מחמירים לעשות קפה בכלי שלישי, כדי לצאת את דעת הסוברים שקפה נמשך [שעבר תהליך קליה שדינו כאפיה], ויש לחוש לבישול אחר אפיה.

יש לדעת שאבקת קקאו, קפה טורקי, תה – לא עוברים תהליך בישול, ולכן אסורים בכלי שני.

סוכר, רוב סוגי קפה הנמס, וכן חלק מסוגי הסוכריות – עוברים תהליך בישול, ומותרים בכלי שני.

יום ה' י' אייר - הרה"ק רבי משה מזוועהיל בהרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב זצ"ל

הרה"ק רבי שמואל (השני) מקאמינקא ב"ר משה אהרן זצ"ל

הרה"ק רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמארנא בהרה"ק ר' אלכסנדר סנדר זצ"ל

הרה"ק רבי דוד מטאלנא בהרה"ק ר' מרדכי מטשערנוביל זצ"ל

•

יום ו' י"א אייר - הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ בהרה"ק רבי מנחם מנדל מלינסק זצ"ל

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל בהרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלזטשוב זצ"ל

הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין בהרה"ק רבי שמואל זאנוויל זצ"ל

יום א' ו' אייר - הרה"ק ר' משה מסאמבור בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מסאפרין זצ"ל

הרה"ק ר' יוסף מאיר מספינקא ב"ר שמואל צבי זצ"ל

הרה"ק ר' יעקב חיים בהרה"ק ר' ישראל מסטאלין זצ"ל

•

יום ב' ז' אייר - הגה"ק ר' שלמה אליהו מלונטשיץ ב"ר אהרן (כלי יקר) זצ"ל

הרה"ק ר' חיים מסטאנוב בהרה"ק ר' יוסף מיאפולא זצ"ל

•

יום ג' ח' אייר - הרה"ק רבי ירחמיאל מפאשיסחא בהרה"ק רבי יעקב יצחק זצ"ל

משהואילו הנוכחים לסור מסביב למיטת החולה נישגש הוא אל המיטה, גחן מעל אוזנו של הגאון ולחש לתוכה את אשר נצטווה מאת הרה"ק מפרמישלאן. ראשית, כי יקבל על עצמו הגאון לעזוב תיקף ומיד את בערז'אן ואת רבנותה. ושנית, כי מידת הדין מתוחה עליו בשמים מחמת היד הפתוחה והרחבה שנוהג הוא בהענקת סמיכות לרבנות, הילכך שומה עליו לקבל על עצמו גם זאת כי מכאן ואילך לא יעניק עוד סמיכה לשום אדם בעולם. מיד כשסיים השליח למסור את דברו, יצא ועלה על סוסו ורכב בחזרה כלעומת שבא.

לא חלפה שעה ולעת המנחה החלו אגלי זיעה ראשונים להופיע על מצחו של הגאון החולה. להתרגשותם של הרופאים לא היה גבול. הוא ניצל לחיים. בישרו ברטט ולא ידעו את נפשם מרוב השתאות. לא מידיו הייתה זאת. התוודו הרופאים לפני בני הבית. רק נס משמים היה בעזרו. למחרת עם בוקר פקח הגאון את עיניו והכרתו שבה אליו. לבנו רבי חיים יהודה שניצב בסמוך אליו אמר הגאון: דע לך בני כי בצרה גדולה אני, הנני חולה מסוכן וזקוק לרחמי שמים מרובים כדי להישאר בחיים. עתה הוראתי לדעת כי הרבנות בבערז'אן איננה בעבורי ולא מאת השם היתה זאת למעני. ובכן הריני נודר ומקבל על עצמי כי כאשר יקימני השם הטוב מחוללי אעזוב מיד את בערז'אן ואת רבנותה ואלכה ואשובה לי אל מקומי הראשון בברוד.

גם משנודע לו כי כבר מינו להם בני ברוד רב אחר תחתיו, לא חזר בו הגאון מהחלטתו וגמר אומר לשוב לברוד כתושב מן המניין ללא כל משרה רבנית שהיא. כעבור ימים לא רבים, משרק מסוגל היה לכך, מיהר הגאון לעלות על עגלה ולחזור לצמיתות לברוד, למרות שממעמדו הנשגב כפוסק הדור לא נגרע דבר כשם שלא נגרע מאומה מההערצה שהיתה לבני ברוד כלפיו, הרי שתוארו הרשמי מני אז שוב לא היה ראש בית הדין כי אם המגיד מברוד.

לאחר שובו ברודה, שיגר הגאון איגרת אל הרה"ק מפרמישלאן. לאחר שקראה רבי מאיר נענה ואמר: חתימתו של המגיד מברוד מוצאת חן בעיני עד מאוד. מאיר חפץ אף להיפגש עמו פנים אל פנים. שיגר רבי מאיר איגרת אל הגאון והביע בה את משאלתו זו, ונמנו וגמרו להיוועד יחדו בכפר הסמוך לזלוטשוב.

למרות שרחוק היה הכפר מילין הרבה מברוד, ניאות הגאון לצאת לדרך הארוכה כדי להיפגש עם הרה"ק רבי מאיר. כבואו הכפרה שיגר הרבי את משמשו אל בית אכסנייתו של הגאון כדי לשאול לדעתו דעת תורה: מאחר ושניהם אורחים במתא, מי צריך ללכת להקביל את פני רעהו ראשונה. השיב הגאון ואמר, כי לפי ראות עיניו צריך הרבי להקדים להקביל את פניו תחילה. נענה רבי מאיר להוראה ויצא להקביל את פני הגאון באכסנייתו.

לאחר שנתיישובו ביקש הרה"ק מפרמישלאן לדעת את מקור פסקו של הגאון בקשר להקדמת קבלת הפנים. השיב הגאון כי למד זאת ממה שכתב רש"י ז"ל (שמות יח ז) שכשהגיע יתרו למדבר, לא רק שמשה רבינו הקדים לצאת לקראת חותנו, אלא אף הקדים לשאול בשלומו, ואכן, צריך להבין סיבת הדבר, הלא שניהם אורחים שווים היו במדבר. אלא מסתבר, המשיך הגאון ואמר, כי משה רבינו חשב בדעתו, שהן אמת שגם אני הנני אורח במקום, אולם יתרו בא זה עתה ממסע ארוך ומייגע למן מדין הרחוקה ועד הלום, מגיע אפוא להקדים לו 'שלוש עליכם' ראשונה. אף בנידון דידן סיים הגאון לפני הרה"ק מפרמישלאן: הגם שגם כבוד מעלתכם אינכם אלא אורח במתא, אולם אתם הגעתם הנה מפרמישלאן הקרובה, ואילו אני הרחקתי נדוד מברוד הרחוקה. שורה הדין אפוא להקביל את פני בתחילה.

מבין גאוני הדור המפורסמים שהיו להם קשרים אמיצים עם הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, היה נמנה הגאון האדיר רבי שלמה קלוגר זיע"א בעל שו"ת 'טוב טעם ודעת' ועוד ספרים לרוב, שכיחן פאר כראש בית דינה ומגידה של ברוד.

בעת ההיא שרוי היה הגאון רבי שלמה קלוגר בעיצומן של רדיפות קשות בברוד עירו, ובקבות הלשונות ורקחת עלילות על ידי המשכילים המקומיים הוזמן רבי שלמה לחקירות קשות אצל השלטונות, אשר אך בניסי שמים יצא מהן ללא פגע.

הצעתם של נכבדים מקהילת בערז'אן אשר הובאה לפניו מעוטרת בהסכמתם של כמה מגדולי הדור לקבל על עצמו את משרת הרבנות בעירם, נתקבלה אפוא לפני רבי שלמה כפתח הצלה שנודמן לו משמים, והוא מיהר להיענות לה בחיוב. כאשר נודע הדבר להרה"ק מפרמישלאן שרבי שלמה נענה בחיוב להצעה וכי יצא לקבל את הרבנות בבערז'אן, נענה ואמר למקורביו: מאיר רואה כי רבי שלמה הינו מגיד בברוד ולא רב בבערז'אן!

קבלת הפנים הנלהבת לה זכה רבי שלמה בבערז'אן הרקיעה שחקים. אף הוא עצמו חש היה כמי שבא אל המנוחה ואל הנחלה ותלה תקוות מרובות בעתידו בעיר זו.

ברם במוצאי השבת השניה לשהותו בעיר, כאשר יצא כרוך עם לקדש את הלבנה תקפו לפתע את הגאון כאבי ראש עזים, אשר הלכו וגברו מרגע לרגע, עד אשר לא יכול היה עוד עמוד ונפל למשכב. בבוקר הובהלו טובי הרופאים המקומיים אל מיטתו וכולם פה אחד קבעו כי מדובר במחלת טיפוס קשה אשר הסיכויים להינצל הימנה קלושים.

תוך זמן קצר איבד הגאון את הכרתו ומוטל היה על ערש דוויו כאבן שאין לה הופכין. חדרה ויגון ירדו על העיר בערז'אן ואנשי העיר מגדולם ועד קטנם נאספו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לשפוך שיח ולעורר רחמים על גאון הדור שחלה בעירם.

הנהלת הקהילה פתחה את אוצרותיה ושלחה שלוחים להזעיק את גדולי הרופאים במדינה למיטתו של הגאון החולה.

השיא בפעולות אלו היה עם הבאתו של גדול הרופאים מלבוב בירת המחוז. יומיים תמימים שהה הרופא אצל מיטת הגאון עד אשר הגיע למסקנה כי בדרך הטבע אין עוד כל תרופה למחלתו. אדהכי והכי הגיעה הבשורה המרה גם לברוד וגם שם נתקבצו יהודי העיר להרעיש שמים וארץ בתפילות לרפואתו של גאון הדור ופוסקו.

ביום העשרים למחלה הודיעו הרופאים ששהו בסמוך למיטתו של הגאון, כי באם ביום זה לא יחול שינוי לטובה הרי שאבדה כל תקווה. המתח והחרדה בבערז'אן הגיעו לשיאם בל יתוארו. לפתע הופיע פרש יהודי רכוב על סוס בשערי ביתו של הגאון.

הוא נכנס לחדרו של הגאון החולה והודיע לבני הבית הנוכחים כי שליח שלוח הוא מאת רבינו הקדוש שבפרמישלאן, וכי מוטל עליו למסור דבר מה באוזנו של הגאון. תשובתם של בני הבית כי הגאון חולה ושרוי בחוסר הכרה לא הפתיעה את השליח כלל, ונראה היה כי המצב ידוע לו לאשורו וכי מצווה ועומד הוא בדיוק כיצד עליו לנהוג.

והוסיף לה שבעז"ה בערב שבת הוא יסע אל רבינו
בוילעדניק וישאלהו על כך. ר' יעקב דנן היה ידוע כאחד
מהמקורבים אל רבינו.

ר' יעקב עמד בדיבורו ובער"ש נסע ווילעדניקה.
כשהגיע לשם, החמה כבר החלה לנטות מערבה. ורבינו
כבר הסתגר בחדרו לקראת תפילת המנחה כמנהגו.

ר' יעקב לא רצה לדפוק על דלת חדרו של רבינו בשעה
שהוא מתכוון לתפילה, ולכן המתין עד שיסיים רבינו את
תפילתו, ובתוך כך סיפר את הסיפור הנורא אל הגבאים.

כשיצא רבינו לערוך את השולחן הטהור לאמירת
הקידוש, הבחין מיד בבואו של ר' יעקב, וקראו אליו ונתן
לו שלום עליכם, ושאלו למטרת בואו.

סיפר ר' יעקב את הסיפור כולו לרבינו, וכשסיימו פרץ
רבינו בצעקות על הגבאים וגם על ר' יעקב בעצמו: למה
לא דפקתם מיד על דלת חדרי?! הרי זה פיקוח נפש?
עכשיו היא כבר נפטרה, ובמה אוכל להושיעה כעת?

רבינו הביט במשך זמן רב על נרות השבת, ואמר
לנוכחים: גם הנפטר הראשון עומד כעת לנגדי, אבל אתם
אינכם רואים אותו.

רבינו המשיך לדבר אל הנפטר ואמר לו: אכן, בפירוש
הגמרא אתה צודק מאוד, אבל מה שנטלת שתי נפשות מן
העולם אין זה ישר והגון כלל. ועל כל הנוכחים נפלה אימה
וחרדה גדולה. והכל נוכחו לראות שיש דין ויש דיין.

סיפר הרה"ח ר' נטע על מעשה שאירע בעיר
נאראדיטש, שם התגוררו שני חברים שלמדו יחדיו
בחברותא גמרא ומפרשים. פעם נפלה מחלוקת ביניהם
בפירוש הגמרא, זה אומר בכה וזה אומר בכה, והמחלוקת
הלכה וגדלה עד ששררה שנאה תהומית ביניהם.

אחד מהם, ר' צבי, רדף את רעהו עד חרמה, וירד לחייו
ועינהו בצרות צרורות, עד שהחברותא נפל למשכב ונפטר
לבית עולמו.

כעבור כמה שבועות בא הנפטר בחלום אל ר' צבי,
החברותא לשעבר, והזמינו לבא אליו לדין תורה, ואף קצב
לו זמן לכך: שלושה ימים. ר' צבי התעורר משנתו שטוף
זיעה קרה כשהוא משתומם ונסער. אבל הוא ניסה לנחם
את עצמו באומרו: חלומות שוא ידברון.

בתום שלושת ימים הופיע אליו שוב החברותא בחלום
והזהירו שוב. ואכן, כדברי החלום, נפטר ר' צבי ליישיבה
של מעלה. ר' צבי סיפר בכל פעם לאשתו על חלומותיו,
אבל היא זלזלה בהם ולא ייחסה להם חשיבות.

כעבור שבועיים מפטירת בעלה ר' צבי, בא אליה
החברותא בחלום וקרא אותה לדין תורה. כשניעורה
משנתה נפלה עליה חרדה גדולה, שהרי בעלה כבר נפטר
על פניה, ועתה הרגישה שגם יומה קרב ובא...

מיד שמה פעמיה לדודה ר' יעקב שהתגורר בכפר
הסמוך, וסיפרה לו את כל השתלשלות הדברים. הדוד
אמר לה שאין לזלזל בחלומות אלו.

